

Vrienden van het Airborne Museum

NIEUWSBRIEF No. 4.

NOVEMBER 1981

Utrechtseweg 232
6862 AZ Oosterbeek

Redactie:
Drs. R.P.G.A. Voskuil

Beste Vrienden,

De herdenking van de Slag bij Arnhem ligt alweer twee maanden achter ons. Zoals ieder jaar waren het weer dagen waarin velen terugdachten aan die dramatische weken, toen de Bevrijding zo dichtbij leek. Ook deze keer waren weer enkele honderden Engelse en Poolse oudstrijders teruggekeerd naar de plaats, waar zij 37 jaar geleden streden. Burgers en oudstrijders ontmoetten elkaar tijdens herdenkingsdiensten en bijeenkomsten, waarbij vele herinneringen werden opgehaald. Het Airborne Museum werd overstroomd door bezoekers uit binnen- en buitenland. Rond de herdenkingen vonden weer vele gebeurtenissen plaats, die wij graag in de Nieuwsbrief hadden willen vermelden. Ruimtegebrek dwingt ons helaas een keuze te maken uit al dit nieuws. Wij hopen echter dat wij met onze Nieuwsbrief een bescheiden bijdrage leveren aan het levend houden van de herinnering aan de Slag bij Arnhem.

R.P.G.A. Voskuil.

Berichten van de voorzitter.

Onze 2e secretaris, Mevrouw Steinweg - ten Horn, heeft vanaf de oprichting veel tijd in de Vereniging gestoken. Eind september j.l. heeft zij te kennen gegeven het op prijs te zullen stellen, als iemand tegen het eind van het jaar haar functie zou willen overnemen, zodat zij weer wat meer tijd krijgt voor haar activiteiten van vroegere datum. Mevrouw Steinweg blijft echter tot ons genoegen ook zonder bestuursfunctie actief voor de Vereniging.

Op de 2e Algemene Vergadering dienen, volgens het rooster van aftreding, 2 bestuursleden af te treden; zij zijn herkiesbaar. Volgens de Statuten, art. 8 sub 6, worden de bestuursleden "bij voorkeur benoemd uit die leden, die hetzij persoonlijk, hetzij door familieverband betrokken zijn (geweest) bij de geallieerde luchtlanding tijdens de Slag om Arnhem in september 1944". Voorts is het van belang, dat kandidaten over ruime tijd beschikken, zeer bereikbaar zijn en geregeld allerlei in en om Oosterbeek kunnen ondernemen. Het is tevens gewenst, dat zij over een betere dan de doorsnee kennis van het Engels beschikken, dit in verband met o.a. de Engelse correspondentie en het feit, dat onze Nieuwsbrief ook in het Engels verschijnt. Mogen wij U, met het oog op de toekomst, verzoeken eens Uw gedachten te willen laten gaan over mogelijke kandidaten?

H. van Krieken, voorzitter.

Berichten van het secretariaat.

Het doet ons genoegen U te laten weten dat onze adviseur, Maj. W.J.M. Duyts, op 18 september j.l. uit handen van Lt. Z. Gasowski de Poolse paravink met gouden lauwerkrans mocht ontvangen van de Zwiazek Polskich Spadochroniarzy, gevestigd in Londen. Deze onderscheiding werd aan Maj. Duyts verleend voor zijn talloze activiteiten voor het Airborne Museum als geheel en voor de Poolse afdeling in het bijzonder. Het bestuur heeft Maj. Duyts namens U allen van harte hiermee gefeliciteerd.

Onze filmmiddag op 13 juni j.l. werd door zovelen van U bezocht, dat de zaal geheel bezet was. Ter inleiding van de film "Theirs is the Glory" gaf de heer Voskuil een korte uiteenzetting over de totstandkoming van de film, waarna hij een aantal dia's vertoonde van plaatsen waar in 1945 filmopnamen waren gemaakt. Vervolgens werd de film "Theirs is the Glory" vertoond, die zoals altijd niet naliet ons allen te fascineren en te ontroeren. Alle aanwezigen gaven de Vereniging een vrijwillige donatie van f 2.50 of belangrijk hoger, wat uiteraard welkom was.

Wij gaven onze morele en tevens enige financiële steun aan de actie van 7 Royal Horse Artillery, die door een sportieve prestatie te leveren met succes geld inzamelden voor een aangepaste auto voor de oud-militair Len Clarke, die tijdens de Slag bij Arnhem zo ernstig gewond raakte, dat hij blijvend invalide is.

Ons lid, Mr. Ray Sheriff, leverde op 18 september j.l. een marathon zwemprestatie op Papendal. Dit was een persoonlijk initiatief van Mr. Sheriff, genomen in het kader van het Jaar voor de Gehandicapten. Mr. Sheriff, die zoals U wellicht weet in 1944 zijn gezichtsvermogen heeft verloren, werd gesponsord door vele Airbornes. De grote opbrengst schonk hij aan "Het Dorp". Mevrouw Beek en de Heer Eykelhoff gingen hem op Papendal aanmoedigen en feliciteren.

Wij ontvingen een uitnodiging van de Arnhem-Nijmegen Branch van de Royal British Legion, ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan van deze mooie organisatie, die zoveel bijdraagt aan het welzijn van de Britse oud-strijders en hun gezinnen. Mevrouw Steinweg, zelf lid van de Royal British Legion, woonde de door de Branch gehouden Herdenking op het Jonkerbosch War Cemetery en de receptie bij.

De Vereniging ontving weer enige schenkingen van leden, te weten van de Heer J.H. Adama drie foto's en twee documentjes, van Mr. K.G. Prockter een groepsfoto van A Company, 2nd Battalion, The Parachute Regiment, van Mr. C. Wedgebury een "Gelderlander" d.d. 26.9.1944 en een "Vrij Nederland" d.d. 14.10.1944, van de Heer E. van de Weerd zijn onlangs verschenen boeken "De Slag om de Veluwe" en "Bevrijdingskroniek West-Veluwe" en voorts in bruikleen van de Heer J.P. den Boer een Amerikaanse tas. Deze welkome aanwinsten zijn in dank aanvaard.

Ons lid, de Heer B.J. van der Meer uit Kruiningen, schonk aan het Museum een door hem met zeer veel zorg vervaardigd naambord "Airborne Museum", dat nu boven de hoofdingang aan de achterzijde van het gebouw is aangebracht.

Tot slot willen wij nog vermelden dat de Nieuwsbrieven door het bestuur geheel in eigen hand worden vervaardigd. Alleen het offsetzen gebeurt professioneel. Wij vragen als "oprechte amateurs" om Uw clementie, als aan de uitvoering wat mankeert.

Gaarne bedanken wij de leden voor hun belangstelling, die uit vele persoonlijke gesprekken, brieven en telefoontjes blijkt.

S.G. Beek - Hobart, 1e secr.

M.H. Steinweg - ten Horn, 2e secr.

Berichten van de penningmeester.

Het verheugt me U te kunnen mededelen, dat de contributie voor 1982, ondanks ook voor ons sterk gestegen onkosten, wederom minimaal f 15.- zal bedragen. Dank zij een flinke ledenaanwas en dank zij velen, die meer dan de minimum-contributie bijdragen, kunnen wij doorgaan onze doelstelling: "Steun aan het Museum verlenen" te verwezenlijken.

Voorts een tweede verheugend feit: er wordt een Gezinskaart ingevoerd. Degene op wiens naam de Gezinskaart wordt gesteld blijft hierbij als gewoon lid gelden; zijn gezinsleden zullen buitengewoon lid zijn. Het verschuldigde bedrag voor een Gezinskaart zal zijn: minimum f 25.-, ongeacht het aantal gezinsleden, die echter wel op hetzelfde adres dienen te wonen.

De bijgevoegde Accept-Girokaart kunt U gebruiken om Uw contributie voor 1982 over te maken. Wilt U s.v.p. op deze kaart vermelden: "Gewoon lid" of "Gezinskaart"?

Ten slotte nog een opmerking: bij aanmelding als nieuw lid na 1 juli van het lopende verenigingsjaar is slechts de halve jaarcontributie verschuldigd. Bij aanmelding na 31 oktober behoeft voor het lopend jaar geen contributie meer te worden betaald, mits de contributie voor het volgend kalenderjaar terstond wordt overgemaakt.

H. Hendriks, penningmeester.

Thema-middag over verwoest Arnhem en Oosterbeek.

Toen na de Bevrijding in mei 1945 de burgerbevolking terugkeerde naar de Zuid-Veluwe, troffen zij grote delen van Arnhem, Oosterbeek en omgeving verwoest en leeggeplunderd aan. Over deze periode zal op zaterdag 28 november a.s. een thema-middag worden georganiseerd. De Heer G.H. Maassen, samensteller van het boekje "Oosterbeek Verwoest", zal een korte inleiding houden over zijn studie over dit onderwerp. Vervolgens zullen hij en de heer Voskuil U aan de hand van dia's van in 1945 gemaakte foto's meenemen op een denkbeeldige wandeling door verwoest Oosterbeek en omgeving. De middag zal worden besloten met de vertoning van de film "Thuiskomst". Deze film-documentaire werd in 1945 gemaakt door R. Hornecker in opdracht van de Gemeente Arnhem. De film toont ons hoe de Arnhemmers terugkeerden in hun gehavende stad en hoe zij die weer enigszins leefbaar

trachtten te maken. De film werd ons welwillend ter beschikking gesteld door het Gemeente Archief in Arnhem.

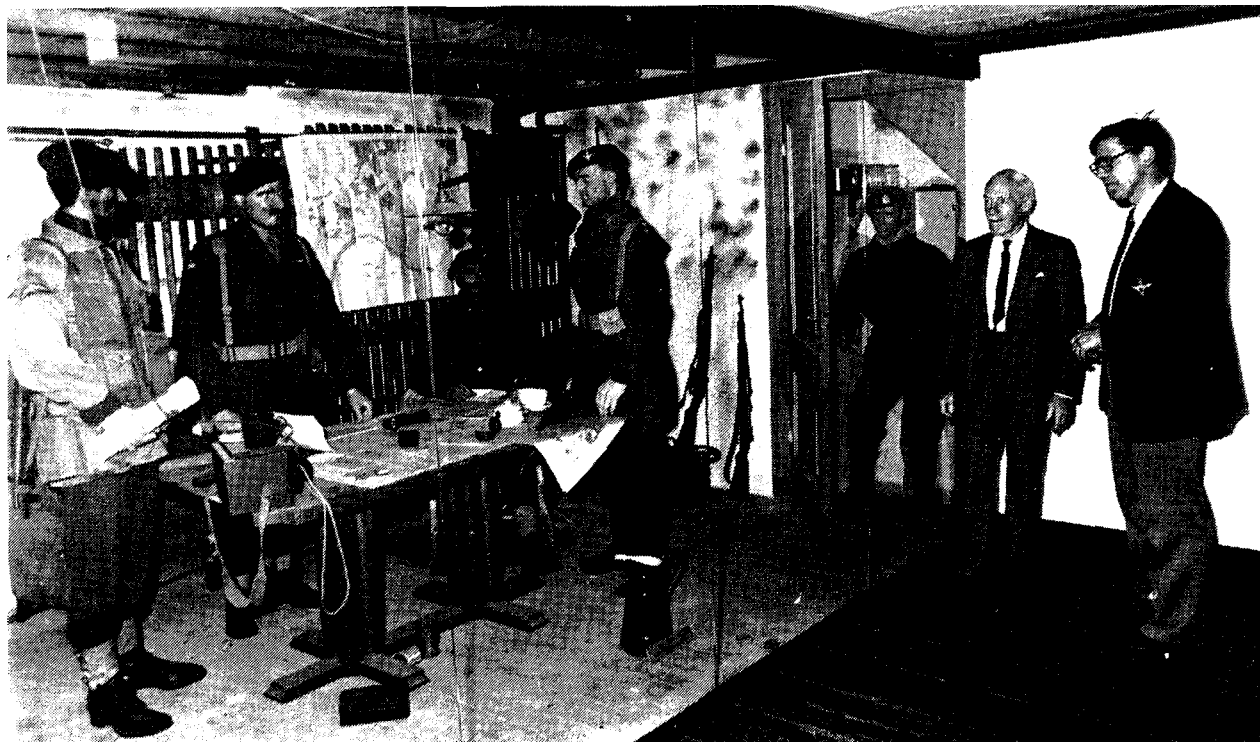
De thema-middag op 28 november a.s. begint om kwart voor twee en wordt gehouden in de Concertzaal, gelegen aan de Benedendorpsweg tegenover de oude kerk, te Oosterbeek. Om de kosten van deze middag niet al te zwaar op de kas van de Vereniging te laten drukken, zal een bijdrage van f 2.50 per persoon worden gevraagd.

Boekje "It was like this/Zo was het" voor de 13e keer herdrukt.

Weinig beschrijvingen over de Slag bij Arnhem zullen gedurende de afgelopen vijf en twintig jaar zo regelmatig zijn herdrukt als het boekje "It was like this/Zo was het", dat werd geschreven door Luitenant-Kolonel C.B. Mackenzie, D.S.O., O.B.E. De eerste druk verscheen in 1955 en telde 48 pagina's. In de loop der jaren werd vooral het fotomateriaal voortdurend aangevuld. In de 9e druk werd voor het eerst een verslag opgenomen over de rol die de Eerste Zelfstandige Poolse Parachutisten Brigade Groep had gespeeld tijdens de gevechten in Oosterbeek en Driel. Zo groeide het aantal pagina's tot 84. In totaal zijn al méér dan 29.000 exemplaren verkocht. Het publikatierecht, dat oorspronkelijk berustte bij het Airborne Comité, is bij deze 13e druk overgegaan naar de Stichting Airborne Museum. De prijs van het boekje bedraagt f 9.50.

Luitenant-Kolonel Mackenzie bezoekt het Airborne Museum.

Op zondagmiddag 20 september j.l. bezoekt Luitenant-Kolonel Mackenzie, tijdens de Slag bij Arnhem Stafofficier Operaties in de staf van Generaal Urquhart, voor het eerst het Airborne Museum in Hartenstein. Mackenzie werd rondgeleid door de heren Wilhelm en Boersma. Tijdens de rondgang gaf Mackenzie een interessant overzicht van de situatie in Huize Hartenstein tijdens de Slag bij Arnhem, toen het gebouw in gebruik was als hoofdkwartier van de Eerste Engelse Luchtlandingsdivisie. Na afloop van de rondleiding signeerde Mackenzie een aantal exemplaren van de 13e druk van het door hem geschreven boekje "It was like this/Zo was het".

Tijdens de rondgang door het Airborne Museum bezoekt Luitenant-Kolonel Mackenzie het diorama van de commando-post van Generaal Urquhart in de kelder van Hartenstein. Rechts de heer Boersma. (Foto B. de Reus).

Nieuwe gids voor het Airborne Museum.

Onlangs verschenen, kort na elkaar, de Nederlandse en Engelse editie van de nieuwe gids voor het Airborne Museum. Op de eerste bladzijden van dit boekje wordt een kort en zakelijk overzicht gegeven van de gebeurtenissen in september 1944. De rest van de gids is gevuld met korte beschrijvingen van iedere expositie-ruimte die men tijdens een rondgang bezoekt. De prijs van deze 16 bladzijden tellende, geïllustreerde gids bedraagt één gulden.

○ Nieuwe uitgaven over de Slag bij Arnhem.

Het aantal publikaties, dat sinds 1945 over het onderwerp "Arnhem" is verschenen neemt nog steeds toe. Ditmaal willen wij de aandacht vestigen op het onlangs verschenen boek "Bevrijdingskroniek West-Veluwe" door E. van de Weerd en G. Crebolder. Het grootste deel van het boek handelt weliswaar over de gevechten in de gemeenten Ede en Barneveld in april 1945, maar de eerste drie hoofdstukken zijn geheel gewijd aan de strijd in 1944 en aan een aantal gebeurtenissen die daarop volgden, voor zover zij zich afspeelden in de bovengenoemde gemeenten.

Het boek opent met een hoofdstuk over de landingen op de Ginkelse Heide op 18 september 1944 en de daarop volgende gevechten. Vervolgens wordt een uitgebreide beschrijving gegeven van de operaties "Pegasus" I en II, in oktober en november 1944, die ten doel hadden het veilig over de Rijn brengen van na de Slag bij Arnhem achtergebleven Geallieerde militairen. Het derde hoofdstuk is gewijd aan "The Incredible Patrol". Het is het verhaal van een inlichtingen-officier van de 101ste Amerikaanse Airborne Division, die met vijf man vanuit de Betuwe op 30 oktober 1944 de Rijn overstak naar de nog door de Duitsers bezette Veluwe en die na een zwerftocht van enkele dagen via o.a. Wolfheze, de Ginkel en Heelsum met twintig Duitse krijgsgevangenen naar zijn onderdeel in de Betuwe terugkeerde.

Het boek is in zakelijke stijl geschreven en bevat vele interessante foto's en kaarten. Het is een uitgave van de Barneveldse Drukkerij en Uitgeverij en kost f 28.-.

Monument voor de 21st Independent Parachute Company.

De 21st Independent Parachute Company heeft op 21 september 1981 in de tuin van het huis Quatre Bras (op het kruispunt Utrechtseweg - Stationsweg in Oosterbeek) een monument onthuld ter nagedachtenis aan hun verblijf in die omgeving in 1944. Op zich is dat niet bijzonder; er zijn in de loop der jaren reeds vele gedenktekens van dat soort geplaatst. Opvallend in dit geval is echter dat het een zeer origineel gedenkteken betreft (naar ontwerp van de 23-jarige Oosterbeekse Saskia Deurvorst) en dat de tekst voor de eerste maal dank betuigt aan de hulp van de bevolking: "In memory of the 21st Independent Parachute Company which held this area during the Battle of Arnhem and of the people of Oosterbeek who sacrificed so much to give their support". David Eastwood, C.B.E., M.C., destijds een van de pelotonscommandanten, en Ans Kremer, in 1944 wonend op Stationsweg 8, spraken bewogen woorden en namen daarna gezamenlijk de Engelse en Nederlandse vlaggen weg van het beeld.

De burgemeester van Renkum en zijn echtgenote waren samen met vele Engelse en Nederlandse belangstellenden getuige van deze plechtigheid.

De stimulerende en actieve medewerking van de eigenaars van Quatre Bras, het architectenbureau B & D, was voorbeeldig. De Engelse veteranen en hun Nederlandse gasten werden onthaald op een warme ontvangst die geestelijk en lichamelijk stimuleerde. En dat laat ongezegd alle moeite die de gastheren zich reeds voordien belangeloos hadden getroost.

Binnen het kader van deze zakelijke berichtgeving moge voor deze gelegenheid melding worden gemaakt van een individueel-menselijke gebeurtenis: David Eastwood zag na 37 jaar het toen vijfjarige meisje terug dat hij als vierentwintigjarige luitenant tussen zijn bezigheden door in de kelder van Quatre Bras met spelletjes had trachten af te leiden van het voor haar onbegrijpelijke oorlogsgeweld.

A. Groeneweg.